

כשרות ד' מינים בשעת הדחק

קטעים משוע"ר – הקשורים לנושא השיעור

שוע"ר סי' תרמה

ג כפות תמרים זה לולב שהוא גדל על אילן של תמרים, ומתוך שכתבה התורה לשון כפות ולא כתבה עלי תמרים מכאן אתה למד שצריך שיהיה אותן עלים הראויין לאגדן ולכפותן עם השדרה מחמת שהן עדיין רכים, שהרי לא נכתבו נקודות בתורה ופירושו הוא כפות, אבל אם שהה הלולב על הדקל עד שנתקשו עליו כעץ ונתרחקו ונתפרדו מהשדרה, שכן הוא דרכן שכל מה שהן מוסיפים להתקשות הן מתרחקים מהשדרה, ואם נתקשו כל כך עד שאי אפשר לכפותן ולאגדן עם השדרה הרי זה פסול.

ד אבל אם לא נתקשו כל כך, אף על פי שכל זמן שאינן כפותין הן עומדין מפורדין ומרוחקין זה מזה אף על פי כן הוא כשר, אפילו אם לא כפתו כלל, שלא הקפידה תורה אלא שיהא ראוי לכפותה אבל לא שיהא כפות ממש, שהרי אין אנו קורין כפות אלא כפות.

ה ומכל מקום מצוה מן המובחר שלא ליטול לולב שעליו פרודות זה מזה אפילו אם לא נתקשו כלל, אלא שמחמת שנעקרו מעט במקום חיבורם בשדרה נתפרדו זה מזה מעט, אע"פ שאין תלוין למטה כלל אלא הן עולין למעלה עם השדרה.

ט דרך בריית העלין של לולב כך היא כשהן גדילים גדילים שנים שנים זה לעומת זה משני צידי השדרה, וכל עלה ועלה כפול לשנים והוא דבוק מגבו ופתוח מלפניו, ואם נחלקו רוב העלין של הלולב לשנים ברוב ארכן דהיינו שרוב עלי הלולב נסדקו מגבן במקום הקפל בענין שכל עלה מהן נחלק ברוב ארכו לשנים, הרי לולב זה פסול לפי שאינו מהודר.

י וכל זה בשאר עלי הלולב חוץ מעלה העליון האמצעי אבל עלה העליון האמצעי שהוא גבוה מכל העלין והוא נקרא ראש הלולב, ודרך עלה זה להיות כפול כשאר עלי הלולב, ואם לא היה כפול מתחלת ברייתו הרי זה פסול, אפילו אם כל העלין חוץ מזה הן כפולין, וכן אם היה כפול מתחילת ברייתו ואחר כך נחלק לשנים בכל ארכו דהיינו מראשו עד מקום שעלין יוצאין משם (שממקום זה ולמטה אינו נקרא עלה האמצעי אלא גוף השדרה) פסול.

ופסולים אלו שבעלה העליון אינו משום הידור הלולב אלא משום שנאמר ולקחתם ודרשו חכמים לקיחה תמה ושלמימה, וזה העלה שהוא עיקר הלולב שהאדם רואה אותו בתחלת השקפתו ודרכו להיות כפול בכל הלולבין ואם הוא חלוק לשנים הרי ניכר ונראה שאינו תם ושלם במקום הסדק.

שוע"ר סי' תרמו

ב ואינו נקרא עבות אלא א"כ יוצאין ממנו לפחות שלשה עלין מקן אחד, כלומר שיוצאין שלשה עלין או יותר סמוכין זה לזה בעיגול אחד שאין אחד מהם נמוך מחבירו, אע"פ שאין כל השלשה עלין יוצאין מעוקץ אחד כיון שהן דבוקין זה בזה ועומדין בשוה בעיגול אחד הרי זה עבות, אבל אם שני עלין הן עומדין בשוה דבוקים זה בזה ועלה השלישי הוא למעלה מהם או שהשלישי יוצא למטה מהשנים ועולה ורוכב על גבי השנים אין זה עבות אלא נקרא הדס שוטה, ופסול כל שבעה אפילו בשעת הדחק שאי אפשר למצוא הדס אחר, ואין ליטול אותו אפילו בלא ברכה כיון שאינו מין הדס הכשר כלל.

ג ולכתחלה מצוה לחזר אחר הדס שכולו עבות, דהיינו שכל הקינים של עלין היוצאין בכל אורך שיעורו שהוא שלשה טפחים כמו שיתבאר בסי' תר"נ יש בכל קן וקן שלשה עלין. ומ"מ אם אין כולו עבות, כיון שרובו עבות דהיינו שרוב קינים של עלין היוצאין בתוך אורך שיעורו שהוא שלשה טפחים יש בכל אחד ואחד מהם שלשה עלין הרי זה כשר ומותר לברך עליו לכתחלה.

ד ואם בתחלה היה כולו או רובו עבות ואח"כ נשרו ממנו עלין אפילו נשר עלה אחד מכל קן וקן מכל הקינים של עלין היוצאין בכל אורך שיעורו ואפילו מקצת הקינים נשרו עליהן לגמרי ולא נשתייר בהן אפילו עלה אחד הואיל וברוב הקינים נשתייר בכל אחד ואחד מהן רוב שיעור עבות דהיינו שבכל אחד ואחד מהן נשתייר שני עלין שלמין שלא נשרו הרי זה כשר.

ו ובמדינות אלו שאין הדסים כשרים מצוין נוהגין לברך על הדס שאין בו שלשה עלין בקנה אחד אלא הן גדילים שנים על גבי שנים ויש שלמדו עליהם זכות שלא אמרו שכל הדס שאין בו שלשה עלין בקן אחד הרי זה הדס שוטה אלא כשעלה השלישי.

שוע"ר סי' תרמז

ה נשרו רוב עליה פסולה. וצריך לזוהר מאוד בדבר זה שלפעמים נושרים ע"י תחיבתן לתוך הלולב וגם ע"י נענוע. אבל אם לא נעקרה רק מקצת עליה כשרה. ומכל מקום לכתחלה אין ליקח אותה אם אפשר לו בקל למצוא אחרת שלימה שלא נשרו מעליה כלום שהשלימה היא מצוה מן המובחר.

ו יבשו רוב עליה פסולה שאין זה הדור. וכמה שיעור היבשות משהלבינו פניהם, אבל אם לא הגיעו העלין לשיעור היבשות, אע"פ שכבר כמשה הרי זו כשרה.

שוע"ר סי' תרמח

כג אין החזזית ולא שינוי מראה פוסלין אלא אם כן נולדו מעצמות האתרוג, אבל אם מחמת שעוקצים אותו קוצים נעשו בו מקומות אדומים ועקומים כשר, וכן אותן חזזית שקורין בלא"ט מו"ל יש להכשיר, אפילו יש בהן ממשות שמקומן ניכר במישוש היד שהן גבוהין מהאתרוג, לפי שהן נחשבין ג"כ מראה אתרוג מאחר שרגילות הוא להיות כך הרבה אתרוגים אין זה שינוי גדול.

כו אתרוג המנומר פסול שאינו הדור איזהו מנומר שיש בו כמה גוונים כגון שחור ולבן שאינו ממראה האתרוג ואפילו גוון אחד בשני מקומות באתרוג הרי זה כמנומר ופסול אף אם אין בהם אלא מיעוט האתרוג אבל אם גוון הפסול הוא במקום אחד בלבד אינו פוסל אלא אם כן יש בו רוב האתרוג או חציו כמ"ש גבי החזזית שדין שינוי מראה כדין חזזית לכל דבר.

שוע"ר סי' תרמט

יז אבל שאר כל הדברים הפסולין בכל אחד מארבעה מינים שפסולן הוא מגופו פוסל בין ביום הראשון בין בשאר הימים, חוץ מפסול מחמת חסרון כגון ניקב נקב מפולש ויש בו חסרון מגוף האתרוג, או שניטל עוקצו ונשאר מקומו גומא. אבל ניטלה פטמתו אין פיסולו מחמת חסרון בלבד אלא מחמת שאין זה הידור לפיכך פסול כל שבעת הימים כשאר כל פסולים שמחמת הידור כגון חזזית וכיוצא בו שפוסלין כל ז' ימים.

יח ואפילו חסרון אינו כשר בשאר הימים אלא אם כן נשתייר בו שלם כשיעור, דהיינו כביצה באתרוג, אבל אם לא נשתייר בו כביצה פסול. וכן הדס וערבה שאין בהן כשיעור דהיינו שלשה טפחים, ולולב שאין בו כשיעור דהיינו ארבעה טפחים, פסולין כל שבעת הימים.

יט נמצאת למד שכל הפסולין בראשון מן התורה פסולין בשאר הימים מדברי סופרים חוץ מן עשרה דברים ואלו הם.

א' השאול בין מדעת הבעלים בין שנטל שלא מדעת הבעלים אבל לא נתכוין לגזול.

ג' לולב שנסדק בענין שנפסל.

ד' נחלקה עלה העליון האמצעי (ששני פסולים אלו הן מחמת חסרון כמ"ש בסימן תרמ"ה).

ז' אתרוג שניקב אפילו יש בו חסרון ואפילו הרבה יותר מכאיסר ואפילו הוא מפולש.